

natuurpunt

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

P921037

Afgiftekantoor: Mechelen

NATUUR.ZEMST

Driemaandelijks ledentijdschrift - Nummer 12 - oktober - november - december 2019

Verantwoordelijke uitgever & retouradres: Mark Vermeulen, Dynastiestraat 60, 1982 Elewijt

NATUURPUNT

Zemst

Natuurpunt is een onafhankelijke vrijwilligersvereniging die zorgt voor de bescherming van kwetsbare en bedreigde natuur in Vlaanderen.

Wil je op de hoogte gehouden worden van de activiteiten en/of het reilen en zeilen van Natuurpunt Zemst, stuur dan een mailtje naar info@natuurpuntzemst.be.

Wil je meer weten over onze natuurgebieden, dan kan je terecht op onze website www.natuurpuntzemst.be. Heb je daar nog niet gevonden wat je zocht, stuur ons dan een mailtje.

COLOFON

Een driemaandelijkse uitgave van
Natuurpunt Afdeling Zemst

Verantwoordelijke uitgever

Mark Vermeulen, Dynastiestraat 60, 1982
Elewijt, 015/61 31 16
mark@natuurpuntzemst.be

Eindredactie

Jeanne Peeters, 015/61 20 86
jeanne@natuurpuntzemst.be

Verschijningsdata

21 maart, 21 juni, 21
september en 21 december

Inleveringsdata teksten

15 februari, 15 mei, 15
augustus en 15 november

Lay-out

Mark Vermeulen

Website

www.natuurpuntzemst.be

LUC
Vishandel - Traiteur

Vishandel Traiteur Luc
Leopoldstraat 6
1980 Zemst
Tel. & Fax 015 614 144

• OUD SEMPST •
Boulevard

Boulevard Oud Sempst
Beusselsteenvweg 86 - 1980 Zemst
Tel. 0475 33 17 59
Open vanaf 12u - Kloten van 12u tot 21u
Enfiteit op dinsdag en woensdag
www.oudsempst.be

Fietsen Janssens E.
Vekestraat 66 - 1982 Elewijt
Tel & Fax 015/61 01 41

Thompson - Gazelle - L'Avenir
Switz (Fatbike) - Venturelli - Merida
Leader Fox - Norta
voor promotie's en actie's zie website
www.fietshandeljanssens.be
voor info kan u terecht in onze winkel

DE NIEUWE MAALDER

Tuin- en dierenvoederzaak
Tervuursesteenweg 170 - 1981 Hofstade
015/61 16 88 - www.denieuwemaalder.be

Voorwoord

De zomer is nog niet voorbij en toch zitten we met het bestuur van onze afdeling al met onze gedachten bij volgend jaar. Aan een rijk en gevarieerd programma voor het volgend werkjaar kan je niet vroeg genoeg beginnen.

Ideeën over cursussen en activiteiten flitsen door onze hoofden. Wat is een leuke activiteit? Welke cursus zouden we kunnen geven? Daarna is het zoeken naar lesgevers, data en locaties. In ons decembernummer zal je het resultaat van alle denk- en puzzelwerk kunnen lezen.

Ondertussen hebben we in het veld niet stilgezeten. We probeerden in elk van onze gebieden een inventaris te maken van wat groeit en bloeit (je leest er verder in dit nummer over). Binnenkort zitten we met het beheerteam samen om onze bevindingen, waar nodig, om te zetten in beheerplannen.

Onze werkploeg heeft ook deze zomer niet stilgezeten. Heel wat afrasteringen werden nagekeken en hersteld, zodat de koeien vanaf 15 augustus een aantal van onze gebieden mee kunnen helpen beheren. Een paar drooggevallen poelen werden geschoond, door er de ongewenste begroeiing te verwijderen. Al te weelderig groeiende bramen werden geruimd op de plekken waar dat hinder voor wandelaars en/of buren oplevert. Elders mogen ze rustig blijven groeien, om als schuil- en voederplaats te dienen voor de massa's trekvogels op weg naar hun zuidere overwinteringsplaats.

Bij dit alles mogen we niet vergeten dat de herfst een hele leuke en kleurige tijd is om buiten te vertoeven. Trek dus je wandelschoenen aan en ga op pad, met ons of op je eigen tempo. We ontmoeten je graag op één van onze activiteiten of in één van onze gebieden.

Mark

Op de cover

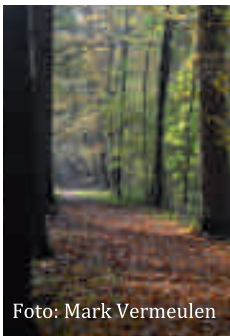

Foto: Mark Vermeulen

Knisperende bladeren onder je voeten, de geur van paddenstoelen in je neus, groene, gele, oranje en bruine bladeren. Het is duidelijk, het is herfst.

Een seizoen waarin de natuur zich voorbereidt op de winter die gaat komen. Nog even wat energie stoppen in de aanmaak van vruchten, zodat de opvolging verzekerd is. Daarna halen de bomen hun kostbare bladgroen uit de bladeren en slaan ze op voor de lente, die er na het koude seizoen weer aankomt.

Een heerlijk seizoen om op pad te gaan en met alle zintuigen te genieten. Dat kan in ons stukje topnatuur in het Dalemansbos in Wormelaar.

Natuur is er voor iedereen

Kom erbij en blijf lid!

Het lidmaatschap bedraagt € 27 en is geldig voor het hele gezin.

Overschrijven op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321

van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen
met vermelding van: "Nieuw lid Zemst"

Het verhaal van watercrassula in het Poelenbroek

Wie vanuit Hofstade naar Zemst gaat, komt tussen de nieuwe en de oude spoorweg langs één van onze kleinere natuurgebieden. Het perceel is eigendom van Infrabel, maar sinds 2001 in beheer van onze afdeling. De overeenkomst werd getekend omwille van de aanwezige poelen met kikkers, padden en salamanders. De weiden errond groeiden uit tot prachtige bloemenrijke weilanden, met talrijke bijzondere planten. Een pareltje om trots op te zijn.

Tot vijf jaar geleden plots werd vastgesteld dat zich in de poelen een vreemd plantje ontwikkeld had: de watercrassula.

Watercrassula (*Crassula helmsii*) of water-naaldkruid is een invasieve exoot. Hij komt oorspronkelijk uit Australië, maar is sinds 1950 opgedoken in Engeland en later ook in België en Nederland. Het is een pionierssoort die zich vestigt op afgeplagde stukken en in vennen en poelen.

Het is een vaste plant uit de vetplantenfamilie, die zowel in het water als op droge delen kan verder groeien. Ieder stukje van de plant kan uitgroeien tot een nieuw exemplaar. Vogels of grazers kunnen de soort dus gemakkelijk overbrengen naar nieuwe gebieden.

De plant gaat woekeren en inheemse soorten worden verdrongen. Zowel de waterhuishouding als de -kwaliteit gaan er op achteruit. Uiteindelijk groeit de poel volledig dicht en ontstaat zuurstofgebrek in het water.

Het is dus van belang watercrassula te bestrijden. Alleen is dat niet zo eenvoudig. Toen de aanwezigheid opgemerkt werden kwamen meerdere opties naar voor. Veel wikken en wegen, maar uiteindelijk werd besloten het bedekken met zwarte plastic toch uit te testen. Zo kan er geen zonlicht doordringen en planten onder de zwarte folie krijgen geen kansen.

De diertjes die nog aanwezig waren in de poelen werden eerst zorgvuldig verzameld en elders een nieuw leefgebied gegeven.

Jaren verstreken en de evolutie werd goed in de gaten gehouden. In de eerste periode leek het opzet geslaagd, wat zeer hoopvol stemde. Tot enkele maanden geleden een nieuwe populatie watercrassula opgemerkt werd, die zich gevestigd heeft ... op de plastic!

Om die reden werd besloten de poelen weer vrij te maken. De aanwezigheid van plastic oogt niet mooi en vermits hij niet effectief is hoeft hij verder ook niet te blijven.

Het zal veel tijd vragen om op andere manieren de crassula aan banden te leggen. Manueel verwijderen is een optie, die zeer arbeidsintensief is. Momenteel zal dat nochtans het meest haalbare zijn.

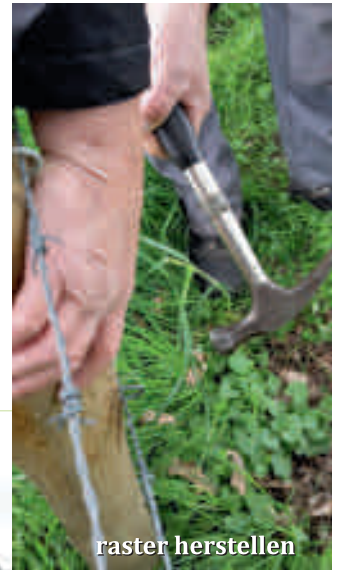
Heel de tijd werden koeien geweerd om de verspreiding van de crassula zoveel mogelijk te voorkomen. De aanwezige flora bleef in al zijn schoonheid aanwezig en dat is alvast een mooie gedachte.

Natuurbeheer in beeld

de strijd tegen Japanse duizendknoop

raster herstellen

elektrische afrasteringen vrijstellen

In memoriam Robert Absillis

Op 25 juli overleed Robert Absillis, na een lange, slepende en pijnlijke ziekte.

Hij kwam regelmatig helpen bij onze werkploeg toen dat nog mogelijk was. Als zeer ervaren ornitholoog en botanist was hij sterk begaan met de natuur. Hij legde zeer veel beelden vast in zijn talrijke mooie foto's. Al waren zijn laatste jaren minder actief, hij laat een leegte achter in ons midden.

Robert samen met Marcel aan het werk in Wormelaar

Natiergebieden aankopen en beheren kost geld

Giften kunnen gestort worden op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met de vermelding

9463 Wormelaar - Dalemansbos

Je krijgt een fiscaal attest voor elke gift vanaf € 40

Activiteitenkalender

Vrijdag 20 september - 20 u

CURSUS BRENG NATUUR IN JE TUIN

Lesavond 1

Bibliotheek - Schoolstraat 23, Zemst

€ 20 voor de reeks van 4 lessen

Graag inschrijven: info@natuurpuntzemst.be

Niets leuker dan een tuin vol leven van zingende vogels, vlinders, libellen, bloeiende inheemse planten en zoemende bijen. Maar hoe kan je de tuin natuurvriendelijk inrichten. In deze cursus bekijken welke plantensoorten je best kan aanplanten of zaaien, wat je kan doen voor vinders, vogels of bijen, hoe je een natuurvriendelijke vijver aanlegt en nog veel meer.

Tijdens de excursie bezoek je de tuin van lesgever Wim Massant. Hier kan je kennis maken met een aantal verschillende tuinideeën voor een natuurvriendelijke tuin. We bekijken een natuurrijke vijver, een hooilandje dat we proberen bloemenrijker te maken, een modern bijenhotel en een akkerbloementuin. Deze tuin is zeker nog niet tip top in orde, maar daar maalt de natuur niet om.

De laatste lesdag maken we op papier een tuinproject of tuinplan voor de eigen tuin. We wisselen van gedachten en geven elkaar tips.

Deze cursus van 3 avondlessen en 1 excursie kost € 20, inschrijven doe je via info@natuurpuntzemst.be. Het cursusgeld kan overgeschreven worden op rekening BE78 9723 5128 0186 van Natuurpunt Zemst.

Zaterdag 28 september - Excursie

Vrijdag 11 oktober - Lesavond 2

Vrijdag 15 november - Lesavond 3

Zaterdag 5 oktober - Start tussen

14 en 15 u

KINDERACTIVITEIT IN WORMELAAR

voor kinderen vanaf 5 jaar

Kapel O.-L.-Vrouw-v-7-Smarten, Singelweg

Een namiddag in Wormelaar is gelijk aan beestig avontuur. Je ontdekt wie er in de grote en kleine holletjes woont of waarom er zoveel klein grut in of onder de omgevallen dooie boom zit, rent, eet of slaapt.

Als je goed zoekt, zal je van alles vinden in Wormelaar, zeker als je al je zintuigen op scherp zet. Iets dat springt, zingt of zelfs stinkt, iets moois of een beetje griezelig en iets dat plezant is om te voelen,....

Wat heb je nodig: stoute schoenen en veel goesting om spelend de wondere wereld van Wormelaar te ontdekken, samen met mama en papa of oma en opa.

Ieder gezin doet het op zijn eigen ritme. Vertrekken kan tussen 14 en 15 u aan de kapel van Onze-Lieve-Vrouw-van-zeven-smarten langs de Singelweg. Parkeren kan langs de Kleempoelstraat.

Zaterdag 26 oktober - 8 u

Werkgroep Natuurstudie TREKTELLING

Kerk Weerde - Verrekijker meebrengen

Vogels verlaten hun broedgebied en trekken zuidwaarts om in leefbare omstandigheden te kunnen overwinteren. Zowel voor de vogels als voor de tellers speelt het weer een cruciale rol: droog en wat rugwind voor de vogels en de tellers hebben er graag een heldere hemel bij.

Vorig jaar waren de weersomstandigheden ideaal en werd een record bij elkaar geteld: 315.364 vogels op 61 Belgische trekposten, gedurende 1 weekend! Leeuweriken, vink- en lijsterachtigen, zwaluwen, mezen, roofvogels, meeuwen, ... het zijn er indrukwekkend veel.

Kom je graag mee turven of gewoon kijken? Zorg dan voor warme kleren en een dubbele sokkenlaag, want we blijven op één vaste plek. Heb je een verrekijker en een stoeltje? Breng ze gerust mee.

We vertrekken aan de kerk van Weerde en rijden autodelend naar een veld in Houtem.

Zondag 24 november - 14 u

HERFSTWANDELING

Kerk Weerde

Elk seizoen heeft zijn charmes. Wat is er in de herfst leuker dan wandelen door een dikke laag ritselende bladeren, genieten van unieke herfstkleuren en een late bloem ontdekken terwijl je kastanjes raapt? Herfst, het moment waarop paddenstoelen uit de grond schieten, sommige met felle kleuren of opvallende

vormen, andere met onweerstaanbare geuren ... althans voor insecten!

Duffel je goed in en laat je bekoren door dit prachtige seizoen. We duimen voor een zon aan een strakblauwe hemel.

Zaterdag 15 december - 14 u WATERVOGELWANDELING

Kerk Weerde - Verrekijker meebrengen

Voor de vogels van het noorden wordt het voedsel in hun broedgebied te schaars. Daarom zakken ze af naar onze contreien of nog zuidelijker.

Activiteiten met extra aandacht voor kinderen

Paddenstoelenwerkgroep

Regio N.-W.-Brabant

Woensdag 25 september 2, 9 en 16 oktober

PADDENSTOELEN IN DE PRAKTIJK

Kerk Weerde 14 u - Deelname € 3 per excursie - Loepje meebrengen

Ineen kleine groep actief paddenstoelen ontdekken, bewonderen en op naam brengen onder begeleiding van Hans Vermeulen, paddenstoelenexpert van Natuurpunt CVN. Voorkennis is vereist. .

Een organisatie in samenwerking met Natuurpunt CVN.

JNM is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en die zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. JNM Noordwest-Brabant, de lokale afdeling organiseert activiteiten in Zemst, Vilvoorde, Grimbergen en Meise.

Na een lange zomerslaap komt de JNMus NWBus uit haar hol gekropen om aan het nieuwe jaar te beginnen. En hoe doet ze dat beter dan met een fantastische startdag? We springen met een knaller het jaar in! JNM trakteert je op een geweldige namiddag natuur, milieu en misschien zelfs wat beheer.

Vandaag is de beste dag om eens te proeven wat JNM te bieden heeft, dus sleep maar al je favoriete niet-JNM-vriendjes mee. Ook als je nog geen lid bent en nog geen JNM-vriendjes hebt is dit de ideale dag om kennis te komen maken. Als je je goed voelt in de natuur en om het milieu

geeft, weten we zeker dat je er bij zal passen!

We beginnen weer een vers jaar vol doldwaze activiteiten vol plezier en kattenkwaad en zo veel natuur en milieu als we er in kunnen proppen, maar het allerbelangrijkste is onze geweldige groep vol vrolijke enthousiastelingen. Daar hoor jij dus ook bij! De startdag gaat nog een laatste keer door in ons prachtige lokaal waar we later dit jaar afscheid van nemen.

Als je nog eens extra wilt tonen dat je om het milieu geeft, kom je best te fiets of spreek je met een vriendje af om te carpoolen.

Meer info vind je op www.jnm.be/nwb

Graslandbeheer onder de loep

“Hier staat graslathyrus”, zegt Wim. Jeanne, Mark en Francis komen kijken.” Hier ook nog eentje en daar ook nog”, eechoot Francis. Blij gezichten bij iedereen. Een niet zo algemene plantensoort vond de weg naar onze graslanden. De graslathyrus vonden we in het Hauwland, een graslandje tussen de Zenne en de E-19 in Weerde.

In juni en juli inventariseren we onze graslanden om het beheer te evalueren en eventueel bij te sturen, maar evenzeer om er te genieten van de diverse bloemenpracht. Spijtig genoeg blijven er nog maar weinig soortenrijke graslanden over.

Met ons beheer van Natuurpunt proberen we onze graslanden terug kruiden- en bloemenrijk te maken. Voor het Hauwland ziet het er alvast goed uit. Graslathyrus was maar één van de leuke soorten die we vonden. Ook grote pimpernel, grote bevernel, gele morgenster en nog veel meer soorten waren aanwezig.

In al onze graslanden samen konden we een 90-tal plantensoorten noteren. Een mooi aantal, maar nog belangrijker is de informatie die deze soorten geven over de kwaliteit en het beheer van het grasland. De meeste van onze weiden zijn Glanshaverhooilanden met grote pimpernel. Soorten die duiden op een goede ontwikkeling van dit graslandtype zijn grote

pimpernel, grote bevernel, graslathyrus, margriet, knoopkruid, knolsteenbreek, veldlathyrus en nog een paar andere. Gelukkig vinden we deze soorten nog dikwijls terug in onze graslanden. Meer info over graslandtypes vind je op:

www.ecopedia.be/pagina/natuurstreefbeeld

Maar we hebben natuurlijk ook graslanden die niet zo kruidenrijk zijn. Ze worden gedomineerd door grassen zoals gestreepte witbol en glanshaver. Ze zijn te rijk aan voedingstoffen zoals stikstof en fosfaat en zijn daarom kruidenarm. Via een goed maaibeheer kan je proberen hierin verandering te brengen. Een vroege maaibeurt in mei pest de grassen. Als je dit beheer een aantal jaren

blijft uitvoeren wordt het grasland stilaan bloemenrijker. De grassoorten blijven wel aanwezig maar domineren niet meer. Zo krijgen andere planten kansen om te groeien.

Met deze inventarisaties verzamelen we gegevens om het beheer bij te sturen. Sommige graslanden maaien we wat vroeger. Hiervoor maakten we een overeenkomst met boeren. In het Hauwland en ook op andere percelen zagen we dat de maaibeurt in juni goed was uitgevoerd. Het Hauwland stond al terug volop in bloei met veel grote bevernel en wilde peen.

Hier en daar bleef er ook een stuk ongemeaid voor de insecten. Heel wat insecten hebben bloemen nodig als voedsel en/ of als schuilplaats. Als alles in één keer gemeaid wordt verdwijnt zowel de voedselbron als de rustplaats voor deze dieren. Delen van de weide ongemoeid laten helpt voor het overleven van de insecten.

Dank aan de boeren die het beheer natuurvriendelijk uitvoeren. Alleen door een goede samenwerking kunnen we van deze graslanden pareltjes van biodiversiteit maken.

Nachtvlindervangst van vrijdag 5 juli

Francis, de twee Tommen en ikzelf hebben een uurtje gewerkt om alles op te stellen en kabels te leggen.

Jeanne komt met een 16-tal nachtvlinderaars vol verwachting en enthousiasme toe aan de Wei van Els (Wormelaar). Eerst is het nog wat vroeg om dadelijk nachtvlinders te zien, want de zon is nog niet volledig neergedaald. Een beetje uitleg over wat we verwachten en de 5 opstellingen met lampen waarmee we de motten verschalken, brengt de tijd een beetje verder.

Om 22.30 uur is het zo ver: de eerste huismoeders, volgelingen en pinokkiomotten zijn op appèl. Er is zoveel te bekijken en het worden er alsmar meer! Iedereen vangt wel een exemplaar en komt vlug aandraven met een potje om te weten wat ze gevangen hebben.

Rond 23 uur krijgen we gezelschap van de dennenpijlstaart en de ligusterpijlstaart. Vooral deze laatste werd fel bewonderd. Iedereen wou hem wel eens op zijn hand en onze ligusterpijlstaart deed dit gewillig. Iedereen blij.

We hadden ongeveer 140 soorten, waaronder 30 nieuwe voor dit gebied.

Rond 00.30 uur zijn de laatste nachtvlinderbewonderaars huiswaarts gekeerd.

Tot de volgende keer!

Erwin

Behaag je tuin

Behaag je tuin met streekeigen planten

Samenaankoop (fruit)bomen, hagen, heggen en houtkanten in Vlaams-Brabant

85% van de Vlaams-Brabanders heeft een tuin. Grote kans dus dat jij er ook één hebt.

Dan is de samenaankoop 'Behaag je tuin' iets voor jou.

Want jouw tuin, hoe groot of klein ook, kan al een verschil maken voor natuur en klimaat. Hoe?

Plant een boom, haag of klimplant. Samen zorgen we zo voor meer groen. En dat is goed voor mens en dier. Maak van je tuin een fijne plek voor vogels, bijen en vlinders. En geniet zelf ook volop van de bloesems en het fruit.

In samenwerking met jouw gemeente organiseert Regionaal Landschap Brabantse Kouters deze jaarlijkse samenaankoop van inheems plantgoed.

Bestel je plantgoed tussen 1 september en 31 oktober op www.behaagjetuin.be.

Afhalen doe je in het gemeentelijke verdeelpunt op zaterdag 7 december 2019.

De column van Theo Afwijking

Hoe begint zo iets?

Voor een pukkel zou je zeggen met een klein rood vlekje. Maar dit!

Om de een of andere reden begint het en dan is het niet meer te stoppen. Wat is een mens een raar wezen. Vroeger was elke nachtvlinder een mot. Wist ik veel. En onkruid was onkruid. Weg er mee!

Maar ik raak langzamerhand gebeten. Nee, ik ben niet gebeten.. nou ja, dat ook natuurlijk als je zoveel in het groen zit. Elke dag zien Rita en ik nieuwe wezens in onze tuin. Rita wat meer dan ik, ze heeft oog voor details. En dan moeten ze op de foto en dan moet je nog weten wat hun naam is. Dus hoera voor inaturalist en obsidentify op de gsm. Frustratie om Plantsnap want dat werkt niet zo goed. Is het goed dat hij er zit? Is hij zeldzaam? En welke zaten er maar zitten er niet meer? En waarom? En Erwin wordt horendol van alle nachtvlinders, eitjes en rupsen die via whats app bij hem worden binnen gesmeten. Hoe heet die? Is dit een ...? Waarop zit die?

En zo groeit die afwijking. Groeit de kennis. Groeit het verlangen. Groeit de bezorgdheid. Gretig om te weten, gretig om te begrijpen. En zo raken onze kasten en onze hersenen vol met documenten en inzichten. Die je dan op het einde allemaal weer moet afgeven. Hopelijk heeft het iets opgebracht voor komende generaties. Maar het hoeft niet.

Toch fijn om een afwijking te hebben. En als ik er over nadenk, ja, ik ben besmet. En je krijgt het over van anderen. Een ziekte dus. Maar wel een fijne ziekte als je het mij vraagt.

Theo

ambachtelijke ijscreme
www.ijsmiekebos.be

ijs mieke bos
verhuring van ijscremekarretjes
ambachtelijk ijs op afspraak
bel ons voor het ideale dessert (BBQ, ...)

gsm: 0497 82 85 44
mail: info@ijsmiekebos.be
facebook: [AmbachtelijkIjsMiekeBos](https://www.facebook.com/AmbachtelijkIjsMiekeBos)

Roosemarijn
Bloemen - Decoratie - Ballonnen

Linterpoortenlaan 50 - 1980 Zemst
Tel 015 61 55 04
GSM 0493 52 06 95
www.roosemarijn.be

Open van 10 u tot 18 u
van dinsdag tot zaterdag
Zondag en maandag gesloten

De Houtwerf

Houtwerken binnen en buiten
van ontwerp tot realisatie

www.dehoutwerf.be
info@dehoutwerf.be

Michael Van den Brande
Bautelareweg 18, 1980 Zemst

Met mijn passie voor hout timmerde ik van mijn hobby mijn bijberoep!

BVBA
RuDom

Z
e
s
t

Rudy en Dominique
Van Haesendonck
Vinnestraat 36 - 1982 Elewijt
0485 51 07 64

Brengt mensen en huizen samen

Hofstade (naast de kerk) - 015 62 71 00 - www.jsdimmo.be